

ту України у структурі парламентаризму, реальне співвідношення посади Голови Верховної Ради України з іншими органами парламенту та його посадовими особами. Водночас, під правовим статусом Голови Верховної Ради України слід розуміти врегульовану правовими нормами сукупність правовідносин, що складаються у процесі реалізації ним своїх прав та обов'язків, а також норм, що встановлюють особливості юридичної відповідальності даної посадової особи.

Отже, чинна нормативно-правова основа статусу Голови Верховної Ради України дає підстави стверджувати, що основні механізми забезпечення діяльності цієї посадової особи у структурі українського парламенту вже сформовані. Конституція України створила умови для подальшої правової інституціалізації даного конституційно-правового інституту, зокрема через конкретизацію та уточнення повноважень та відповідальності згаданої посадової особи.

Література:

1. Розвадовський В. І. Правовий статус голови Верховної Ради України: проблеми правового регулювання. Автореф. дис. ... канд. юрид. наук / В. І. Розвадовський. – Київ, 2010. – 19 с.
2. Майданник О. О. Конституційне право України: Навч. посіб. / О. О. Майданник. – К.: Алерта, 2011. – 380 с.
3. Кравченко В. В. Конституційне право України: Навчальний посібник. – Вид. 6-те, виправл. та доповн. / В. В. Кравченко. – К.: Атіка, 2009. – 608 с.
4. Веніславський Ф. В. Конституційне право України у схемах і таблицях: навч. посіб. для студ. Юрид. вузів та ф-ів / Ф. В. Веніславський. – Х.: Право. – 376 с.
5. Верховна Рада України. Про голову Верховної Ради України: постанова від 27 листоп. 2014 р. // Голос України. – 2014 – 28 листоп. – с.1; // Урядовий кур'єр. – 2014. – 29 листоп. – С. 4.

Рева В. В.

(наук. кер. – ст. викл. Штепа О.О.)

*студентка V курсу природничого факультету
Полтавського національного педагогічного університету
імені В. Г. Короленка*

ФІЛІАЦІЯ ЯК СПОСІБ НАБУТТЯ ГРОМАДЯНСТВА УКРАЇНИ

У житті кожної людини, у свій час, може виникнути, з суб'єктивних чи то з об'єктивних причин, необхідність змінювати місце свого проживання. Це може бути переїзд в іншу місцевість в середині держави, або ж взагалі переїзд в іншу державу і набуття її громадянства. Причинами цього можуть бути різні фактори, зокрема політичні, економічні, соціальні

тощо. Не виключенням є і Україна, в яку щороку приїжджає багато людей які б хотіли стати її громадянами.

Перш за все варто визначити що ж таке громадянство? Законодавство України дає визначення громадянства, під яким воно розуміє правовий зв'язок між фізичною особою і державою, що знаходить свій вияв у їх взаємних правах та обов'язках. В теорії Міжнародного права визначаються чотири способи набуття громадянства. Це, зокрема, філіація, натуралізація, оптація і трансферт [3, с. 74].

Основним і найбільш поширеним способом набуття громадянства є філіація, або набуття громадянства в силу народження. Згідно із загальноновизнаними принципами міжнародного права, кожна дитина має право на громадянства. Дане положення міститься у принципі 3 Декларації прав дитини 1959 року і в п. 3 ст. 24 Міжнародного пакту про громадянські і політичні права 1966 року [3, с. 72].

Філіація може здійснюватися на основі двох основних принципів: «права крові» та «права ґрунту».

Принцип права крові полягає в тому, що дитина, народжена від осіб, котрі є громадянами певної держави, автоматично визнається громадянином останньої. У випадку різного громадянства батьків питання вирішується за їхньою домовленістю. Якщо батьки не домовилися, то народжена в шлюбі дитина набуває громадянство батька, позашлюбна – матері. Цей принцип закріплено у законодавстві більшості держав. Відповідно до принципу права ґрунту, громадянство у даній державі надається будь-якій особі, яка народилася на її території, незалежно від громадянства батьків.

Сучасне законодавство більшості країн, в тому числі і українське, передбачає змішану систему, при якій переважаюче значення права крові поєднується з певним впливом права ґрунту [4, с. 59].

Вибір державою того чи іншого принципу набуття громадянства головним чином обумовлюється її політикою у демографічній сфері. Якщо держава зацікавлена у швидкому зростанні кількості своїх громадян, вона закріплює у своєму законодавстві обидва зазначені принципи.

У нормах законодавства нашої держави, що регулюють питання набуття громадянства України, поєднуються принципи права крові та права ґрунту. Особливо чітко таке поєднання дістає вияв у тих нормах Закону, які регулюють різноманітні питання набуття громадянства дітьми та випадки зміни їхнього громадянства. Так, згідно зі ст. 12 Закону України про громадянство дитина, батьки якої на момент її народження перебували в громадянстві України, набуває громадянства України незалежно від того, народилася вона на території України чи за її межами. А у ст. 14 Закону зазначено, що дитина, яка народилася на території України від осіб без громадянства, які постійно проживають у нашій державі, набуває громадянства України. Наведена норма відповідає положенням міжнародного права щодо скорочення кількості осіб без громадянства.

У ст. 15 Закону з урахуванням принципу права ґрунту зазначено, що дитина, яка перебуває на території України, обоє з батьків якої невідомі, також визнається громадянином нашої держави.

Отже, набуття громадянства за народженням має місце в силу самого факту народження людини і не залежить від вияву її волі.

Відповідно до ст. 16 Закону України про громадянство умовами прийняття до громадянства України є:

- 1) визнання і виконання Конституції та законів України;
- 2) не перебування в іноземному громадянстві (ця умова ґрунтується на одному з основних принципів громадянства нашої держави — принципі єдиного громадянства України);
- 3) безперервне проживання на законних підставах на території України протягом останніх п'яти років (це правило не поширюється на осіб, які виявили бажання стати громадянами України, за умови, якщо вони народилися чи довели, що хоча б один з їх батьків, дід чи баба народилися на її території);
- 4) володіння українською мовою в обсязі, достатньому для спілкування;
- 5) наявність законних джерел існування [5, с. 15].

Можливість набуття громадянства України значно полегшується для осіб, які мають певні заслуги перед нашою державою. Так, згідно зі ст. 16 Закону положення наведених нами вище пунктів 3, 4 і 5 можуть не враховуватися у виняткових випадках за рішенням Президента України щодо осіб, які мають визначні заслуги перед Україною або якщо їх прийняття до громадянства України становить для неї державний інтерес. Крім того, вимоги пунктів 3 і 4 цієї статті не поширюються на осіб, які перебувають у шлюбі з громадянами України, що узгоджується, зокрема, з положеннями Конвенції про громадянство одруженої жінки.

З урахуванням історичної, етнічної та культурної близькості держав, що були союзними республіками колишнього СРСР, видається, доцільним було б встановлення спрощеного порядку набуття українського громадянства для колишніх громадян СРСР. Особливо це має стосуватися тих осіб, у яких в Україні проживає хтось з родичів. Зокрема, правомірно зменшити, а у деяких випадках і зовсім не встановлювати щодо них ценз осілости. Це ж стосується таких категорій осіб — громадян колишнього СРСР, як інваліди, сироти, люди похилого віку, а також сімей, які втратили годувальника.

У Законі (ст. 16) визначені обставини, за яких громадянство України не може бути надане. Так, до громадянства України не приймаються особи, які:

- 1) вчинили злочини проти людства або здійснювали геноцид чи вчинили злочини проти держави або тяжкі злочини проти особи;
- 2) засуджені до позбавлення волі до зняття судимості;

3) перебувають під слідством або уникають покарання чи вчинили злочин на території іншої держави;

4) перебувають на військовій службі, в службі безпеки, в правоохоронних органах, органах юстиції або органах державної влади іноземної держави [2, с. 27].

Література:

1. Конституція України від 28 червня 1996 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: // <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/514-17/page>

2. Ладигін С. Конституційно-правове регулювання інституту громадянства та проблема подвійного громадянства в Україні / С. Ладигін, О. Нестеренко // Юридичний вісник. 2009. – С. 25-29.

3. Майданик О. Про інститут громадянства України / О. Майданик // Право України. – 1999. – № 2. – С. 70-75.

4. Про громадянство України: Закон України від 18.01.2001р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: // <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/514-17/page2>

5. Шумак І. Поняття громадянських прав і свобод людини в Україні / І. Шумак // Право України. – 1999. – №10. – С. 14-16.

Лобко В.

(наук. кер. – доц. Жалій Т.В.)

*студент І курсу факультету фізичного виховання
Полтавського національного педагогічного
університету імені В. Г. Короленка*

МІЖНАРОДНО-ПРАВОВІ НОРМИ В СФЕРІ ОБІГУ НАРКОТИЧНИХ ЗАСОБІВ, ПСИХОТРОПНИХ РЕЧО- ВИН ТА ПРЕКУРСОРІВ

Проблема нормативного регулювання наркотичних засобів в Україні та світі видається актуальною на сучасному етапі, але далеко не новою. Кількість правопорушень, вчинених під дією таких речовин, зростає, залежність, особливо серед неповнолітніх осіб, вражає своїми масштабами.

Питанню легалізації наркотиків та її нормативно-правовому забезпеченню присвячені праці таких учених, як О. К. Волох, О. М. Джу́жа, Е.Г.Гасанов, Т. П. Мінка, В. К. Колпаков, Д. Й. Никифорчук, О. М. Стрільців, М. С. Хруппа, Р. М. Павленко та ін. [1-2; 4]. Окремі дослідження висвітлюють такі аспекти проблеми, як: етапи розвитку антинаркотичного законодавства (Ю.Махонін), відповідальність за порушення встановлених норм (А.Музика), контроль за обігом наркотичних засобів, психотропних речовин, прекурсорів (Б.Рексов, К.Едмонсон, І.Хан та ін.) [3; 5-6]. В.Шаповалов розглядає стан судово-фармацевтичного забезпечення розсліду-